

Xalq so'zi

2024-YIL – YOSHLAR VA BIZNESNI QO`LLAB-QUVVATLASH YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024-yil 7-avgust, № 158 (8781)

Chorshanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

TEMIR YO'L SOHASIDAGI NATIJALAR VA REJALAR KO'RIB CHIQILDI

Prezident Shavkat Mirziyoyev 6-avgust kuni temir yo'l sohasida olib borilayotgan ishlari va kelgusi rejalarga oid taqdimat bilan tanishdi.

O'tgan yili 10-oktabrdagi "O'zbekiston temir yo'llari" aksiyadorlik jamiyatini transformatsiya qilishga oid Prezident qarori qabul qilingan edi. Bu jarayonga ko'maklashish maqsadida xalqaro konsalting kompaniyasi ham jabol etildi.

Jamiyat tarkibida infratuzilma, vagon xizmati, yo'lovchilarini tashish kabilari bilan shug'ullanuvchi 6 ta mustaqil korxonalar ishlari. Samarassis va bir-birini takrorlovchi vazifalar birlashtirilib, ortiqchalar qisqartirildi.

Poyezdlar tarkibiga 1 ming 40 ta yangi yuk va 45 ta yo'lovchi vagoni qo'shildi. Ichki yo'nishdassa yuk tashish muddati 2 karra qisqardi. "Keles" stansiyasida qoshimcha 2 ta elektrorashtirilgan yo'lni turish orqali Toshkent atrofida poyezdlarni o'tkazish imkoniyati 30 foizga oshdi.

Ilgari yillarda davomida zararga ishlari kelgan "O'zbekiston temir yo'llari" bu islohotlar natijasida foya ko'rishga otdi.

Taqdimotda galadagi vazifalar, hal qilinishi lozim bo'lgan dolzbar masalalar ham ko'rib chiqildi.

Keyning vaqtarda yo'lovchi vagonlarning ahvoli, sovitish tizimidagi muammolar bo'yicha ko'p e'tirozlar bo'lmoida. 143 ta vagon ta'mitalab, 59 ta lokomotiv xizmati muddatini o'tsat bo'lgan.

Shuning uchun yangi yo'lovchi vagonlar

O'ZBEKISTON PREZIDENTI DAVLAT TASHRIFI BILAN QOZOQ'ISTONDA BO'LADI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Qo佐og'iston Respublikasi Prezidenti Qosim-Jomart Toqayevning taklifi binoan 7 – 9-avgust kunlari davlat tashrifi bilan ushbu mamlakatda bo'ldi.

Tashrif dasturiga muvofiq ikki mamlakat rahbarlarining muzokalarari va Prezidentlar raisligida Oly davlatlararo kengashning birinchi yig'ilishi o'tkazilishi rejalashtirilgan. O'zbekiston bilan Qo佐og'iston o'tsasidagi strategik sherlik va ittifoqchilik munosabatlari yanada chuqurlashtirish masalalari, xalqaro va mintaqaviy kun tartibining dolzarb jihatlari ko'rib chiqiladi.

Asosiy e'tibor savdo, sanoat kooperatsiyasi, transport va logistika, energetika, qishloq va suv xo'jaligi hamda boshqa ustuvor yo'nalishlardagi amaliy hamkorlikni kengaytirish masalalariga qaratiladi.

Qo佐og'iston – O'zbekiston:

KO'P ASRLIK DO'STLIK VA HAMKORLIK ALOQALARI MUSTAHKAMLANMOQDA

Qo佐og'iston va O'zbekistonning ildziular uzoq o'tmishqa borib taqaluvchi do'stlik va birodarlik munosabatlari bog'lab turadi. Tomonlar iqtisodiy hamkorlik va madanly almashinuvlari faol rivojlanmoqda, bu esa ikki mamlakat o'tsasidagi ittifoqchilik mezonlari manfaatiga mos keladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Qo佐og'iston davlat tashrifi oldidan muxbirimiz Qo佐og'iston Respublikasining O'zbekistonning elchisi Beybut ATAMKULOV bilan ikki tomonlama munosabatlarning eng asosiy jihatlari haqida surbatlashdi.

Intervyu

O'zbekiston va Qo佐og'iston o'tsasidagi davlatlararo hamkorlikning bugungi holatiga qanday beraresiz?

Mamlakatlarimiz o'tgan yillar mobaynida yaxshi qo'shnichilik va birodarlikka asoslangan aloqalarining yuqori darajasiga erishdi. 2022-yilning dekabrda davlatlararo o'tsasidagi ittifoqchilik munosabatlari to'g'risidagi shartnoma imzolanganini buning yaqqoli dildilidir. Aytish mumkin, ushbu hujat o'sha davrda nafaqat Qo佐og'iston va O'zbekiston, balki butun Markazi Osiyodagi yaqin hamkorlikning yorqin isboti bo'ldi.

Mamlakatlarimiz o'tsasida uzvii mulqot yo'ga qo'yilgan bo'lib, to'g'ridan-to'g'ri sherlik mexanizmlari mavjud, ular sirasida ikki tomonlarning hamkorlik, bo'yicha hukumatlararo qo'shma komissiya, Parlamentlararo hamkorlik kengashi, Mintaqalararo hamkorlik forumi va boshqa tuzilmalar kiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat

Shuningdek, shahar va tuman

ta'mil va fan sohasida yanada chuqurroq hamkorlik uchun sharoit yaratadi.

▶ 3

PREZIDENT 10 MILLIONDAN ZIYOD AHOI HAYOTIGA DAXLDOR QONUNNI IMZOLADI

Prezident Shavkat Mirziyoyev "O'zboshimchalik bilan egallangan yer uchastkalari hamda ularda qurilgan bino va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish to'g'risida"gi Qonunni imzoladi.

Bu ko'pchilik aholi kutayotgan, millionlab oilalar hayotiga daxldor masala edi. Dastlabki o'rganishlarga ko'ra, hozirda huquqij hujjalari yo'q yoki to'liq bo'lgan 3 million 600 mingdan ortiq yer uchastkalari mavjud.

Shu bo'si davlatimiz rahbari 2023-yil 21-novayabrdagi hisobni va kadastr xizmatlari bo'yicha o'tgan videosektor yig'ilishiha bu masalani onunni hal etish zarurligini aytgan edi.

Shunga muvofiq soha mutaxassislar va deputatlar ishtirokida qonun loyihasi ishlash chiqildi. Bunda Italya, Bolgariya, Xorvatiya, Chexiya va boshqa davlatlarning ijobiy tajribasi inobatga olindi. Oliy Majlis palatalari muhokamalara pishitildi.

Qonun 6 ta bob va 35 ta moddadan iborat bo'lib, unda quyidagi yer va mulklarga nisbatan huquqlar va inshootlarga;

1) 2018-yil 1-may kuniga qadar fuqarolar yakka tartibdagi uy-joy quragan holda o'zboshimchalik bilan egallagan yer uchastkasi hamda unda qurilgan bino va inshootlarga;

2) "bir martalik aksiya" doirasida huquqlarini e'tirof etish oxiriga yetmagan yer uchastkasi hamda unda qurilgan bino va inshootlarga;

3) 2021-yil 8-iyunga qadar tuman (shahar) hokimi qarori bilan ajaratilgan, lekin viloyat hokimi yoki xalq deputatları Kengashi tomonidan tasdiqlanmagan yer uchastkalariga;

4) 2021-yil 8-iyunga qadar tuman (shahar) hokimi qarori bilan ajaratilgan, lekin viloyat hokimi yoki xalq deputatları Kengashi tomonidan tasdiqlanmagan yer uchastkalariga;

5) bog'dorchilik va uzumchilik

Prokuratura, ichki ishlari,

shirkatlar hududidagi turarojlar hamda ular egallagan yer uchastkasi;

6) kichki sanoat zonaligida 2020-yil 9-martgacha joylashtirilgan tadbirkorlarning yer uchastkasi;

7) davlat orderi bilan xususiyashtirilgan binolar va uylar egallagan yer uchastkasi;

8) hokim qarori bilan mulk huquqi e'tirof etilgan binolar va uylar egallagan yer uchastkasi.

Qonunda huquqlarni e'tirof etishning asosiy shartlari ham aniq belgilangan. Masalan, yer boshqa shaxsga ajaratilagan yoki auksionga chiqarilgan bo'lishi, yet bo'yicha nizo bo'imasligi, bosh reja talablariga zid emasligi va boshqa omillar hisobga olinadi.

Huquqlarni e'tirof etish hududlar bo'yicha bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. O'zboshimchalik bilan egallab olinagan yer uchastkalariga hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga taalluqli ma'lumotlarni va hujjalarni keleshish Kadastor agentligining avtomatashtirilgan axborot tizimi orqali amalga oshiriladi. Bu tizimga 15 ta vakolati tashkilot ham tegishli ma'lumotlarni kiritadi.

To'plangan hujjalarning to'liqligi va qonuniyligi viloyat adliya boshqarmasi tomonidan tekshiril chiqildi. Ularning natijalarini mahalla burchaklari, Kadastor agentligining sayti orqali jamoatchilikka e'lon qilinadi. Ijobiy xulosa qabul qilingan fuqarolarga SMS-xabarnoma yuboriladi. U asosida bir martalik to'lovni amalga oshirganlarga har chorakda xalq deputatları viloyat Kengashi qarori bilan huquqlar e'tirof etiladi.

Prokuratura, ichki ishlari,

shirkatlar Hududidagi turarojlar hamda ular egallagan yer uchastkasi;

7) davlat orderi bilan xususiyashtirilgan binolar va uylar egallagan yer uchastkasi;

8) hokim qarori bilan mulk huquqi e'tirof etilgan binolar va uylar egallagan yer uchastkasi.

Turarojlar, xususiyashtirilgan yoki mulk huquqi e'tirof etilgan bino va inshootlarga ostidagi yer uchastkalariga huquqlarni e'tirof etish uchun bir martalik to'lov olinadi. Bu to'lov Toshkent shahrida bazaviy hisoblash miqdorining 5 baravar, Nukus shahri va viloyat markazlarida 3 baravari, shaharlarda 2 baravari va boshqa aholi punktlarida bir baravarini tashkil etidi. Ittimoiy himoya yagona reestriga kiritililgina yuqoriga bo'lgan shaxslarga chegirma beriladi.

Bir martalik to'lovdan kadastra va adliya idoralari, "O'zbekkosmos" agentligining xarajatlari qoplanadi. Qolgan mablag'lar tashabbusli budget tadbirdariga yo'naltiriladi, ya'ni o'sha mahallalarning o'ziga sarflanadi.

"O'zboshimchalik bilan egallangan yer uchastkalarini hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish to'g'risida"gi Qonun 2028-yil 1-yanvarga qadar amal qiladi.

Shu o'rinda aytish kerakki, Qoraqalpog'iston Respublikasida bu boradagi ishlar allaqachon boshlangan. O'zbekiston Prezidentining 2023-yil 28-iyulda Farmoni bilan, qayt ushbu hududagi hujjatsiz uy-joylar va ular joylashgan yer uchastkalariga bo'lgan huquqlarni Qoraqalpog'iston

O'ZA.

O'zbekiston Respublikasining QONUNI

O'zboshimchalik bilan egallab olinagan yer uchastkalariga hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish to'g'risida

Qonunchilik palasati tomonidan 2024-yil 9-aprelda qabul qilingan
Senat tomonidan 2024-yil 21-iyunda ma'qullangan

1-bob. Umumi yoidalar

1-modda. Ushbu Qonunning maqsadi va qo'llanilish sohasi

Ushbu Qonunning maqsadi o'zboshimchalik bilan egallab olinagan yer uchastkalariga hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarini e'tirof etish bilan bog'liq munosabatlarni tartibga solishdan iborat.

Ushbu Qonun:

1) O'zbekiston Respublikasi fuqarolari va O'zbekiston Respublikasi hududida doimiy yashab turgan fuqaroligi bo'lgan shaxslar (bundan buyon matnda Ko'chmas mulkka nisbatan huquqni e'tirof etish ishlarni tashkil etish bo'yicha tuman (shahar) komissiyalarini (bundan buyon matnda Ko'chmas mulkka nisbatan huquqni e'tirof etish ishlarni tashkil etish bo'yicha tuman (shahar) komissiyalarini deb yuritiladi) tomonidan e'tirof etish mumkin deb

1-mayga qadar yakka tartibda uy-joy turish orqali o'zboshimchalik bilan egallab olinagan yer uchastkasi hamda unda qurilgan binolar va inshootlarga;

2) fuqarolar, yakka tartibdagi tadbirkorlar va rezident bo'lgan yuridik shaxslar qonunchilik hujjalari muvofiq ajaratilgan yer uchastkasi bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjalardan ko'satilgan yer uchastkasi maydonidan 2018-yil 1-mayga qadar ortiqcha egallagan yer uchastkasi hamda unda qurilgan binolar va inshootlarga;

3) o'zboshimchalik bilan qurilgan yakka tartibdagi uy-joylarga bo'lgan mulk huquqini O'zbekiston Respublikasi Vazirlari Mahkamasining qaroriga asosan tashkil etilgan Ko'chmas mulkka nisbatan huquqni e'tirof etish ishlarni tashkil etish bo'yicha tuman (shahar) komissiyalarini (bundan buyon matnda Ko'chmas mulkka nisbatan huquqni e'tirof etish ishlarni tashkil etish bo'yicha tuman (shahar) komissiyalarini deb yuritiladi) tomonidan e'tirof etish rad etilganligi yoxud arizalarning ko'rib chiqilishi bir martalik umumdaylat aksiyasining muddati o'tganligi sababli yakuniga yetmaganligi hollari;

4) 2021-yil 8-iyunga qadar tuman (shahar) hokimining qaroriga ko'ra qonunchilik hujjalari muvofiq fuqarolarga, yakka tartibdagi tadbirkorlarga yoki rezident bo'lgan yuridik shaxslarga ajratilgan, tasdiqlashtirilgan qonunchilik hujjalari ko'satilgan yer uchastkasi qurilgan yoki qonunchilik hujjalari ko'satilgan yer uchastkasi;

5) o'zboshimchalik bilan qurilgan yakka tartibdagi uy-joylarga bo'lgan mulk huquqini O'zbekiston Respublikasi Vazirlari Mahkamasining qaroriga asosan tashkil etilgan Ko'chmas mulkka nisbatan huquqni e'tirof etish ishlarni tashkil etish bo'yicha tuman (shahar) komissiyalarini (bundan buyon matnda Ko'chmas mulkka nisbatan huquqni e'tirof etish ishlarni tashkil etish bo'yicha tuman (shahar) komissiyalarini deb yuritiladi) tomonidan e'tirof etish rad etilganligi yoxud arizalarning ko'rib chiqilishi;

Istiqloq tufayli ta'lim sohasida qadriyatlarimiz, o'zligimizga mutanobisib milliy ta'lim tizimi yaratildi. Avvalo, farzandlarimiz xalqimizning asl tarixini o'ganib, ilm-fanda dunyoni zabit etgan bobokalonlarimizning ukran merosiga munisobat avlod bo'lishga intila boshladil;

Xalqaro fan olimpiyadalarida farzandlarimiz aniq fanlar bo'yicha mustahkam poydevoi bor xalq va qalbi sifatida o'zlarini namoyon qilib kelmodga.

Ayniqsa, keyingi yillarda ta'lim tizimida Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev rahbarligida tub islohotlar amalga oshiriladi. Farzandlarimiz ta'lim

Senator va hayot

TOSHKENT VILOYATINING IQTISODIY O'SISH SUR'ATLARI O'RGANILMOQDA

Prezidentimiz raisligida hududlar va tarmoqlarda iqtisodiy o'sish sur'atlari ta'minlash bo'yicha birinchi yarim yillik tahsil hamda yil

O'zbekiston Respublikasining QONUNI

O'zboshimchalik bilan egallab olingan yer uchastkalariga hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish to'g'risida

(Davomi. Boshlanishi 1, 2-bettarla).

Shikoyatni ko'rib chiqish natijalari haqidagi ma'lumot, shuningdek avtomatlashtirilgan axborot tizimida ma'lumotlar va hujjalarga o'zgartirish kiritilgan taqdirda, mazkur o'zgartirish vakolati tashkilotlar tomonidan avtomatlashtirilgan axborot tizimiga uch ish kuni ichida kiritiladi.

Shikoyatni ko'rib chiqish natijalari to'g'risidagi ma'lumotlar va hujjalarga kiritilgan tegishli o'zgartirishlar avtomatlashtirilgan axborot tizimiga vakolati tashkilotlar tomonidan kiritilgan keyin bir ish kuni ichida, biroq elektron yig'majiddagi ma'lumotlar jamoatchilikka e'lon qilingan kundan e'tiboran kamida bir oy ichida elektron yig'majid. Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar adliya boshqarmalariga ko'rib chiqish uchun yuboriladi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar adliya boshqarmalarini tomonidan elektron yig'majid, ma'lumotlar va hujjalat ushbu Qonun talablariga muvofiqligi jihatidan ikki oy ichida o'rganiladi, shuningdek ushbu Qonunning 4 – 12-moddalarida belgilangan asoslariga muvofiq yer uchastkalari hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish asosiligi to'g'risida xulosa tayyorlanadi va avtomatlashtirilgan axborot tizimiga kiritiladi (biriktiriladi).

Elektron yig'majidning, ma'lumotlar va hujjalarning ushbu Qonunning 4 – 12-moddalarida belgilangan asoslariga muvofiq emasligi yer uchastkalari hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish asosiligi emasligi to'g'risida xulosa chiqarish uchun asos bo'ldi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar adliya boshqarmalarining xulosasi ustidan O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligini yoki sudga shikoyat qilinishi mumkin.

19-modda. Yer uchastkalariga hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish maqsadga muvofiq ekanligi to'g'risida xabardor qilish

Yer uchastkalariha hamda ularda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish ushbu Qonunning 18-moddasida nazarda tilgihan tarbiya Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar adliya boshqarmalarini tomonidan maqsadga muvofiq deb topilan taqdirda, Kadar agentligi tomonidan tegishli shaxsning telefon raqamiga ushbu Qonunning 23-moddasida belgilangan bir martalik to'lovni yigirma ish kuni ichida to'lash to'g'risidagi xabarnoma avtomatlashtirilgan axborot tizimi orqali automatik ravishda yuboriladi.

Tegishli shaxslar tomonidan bir martalik to'lov belgilangan muddatlarda to'lanmagani taqdirda, ularning o'zboshimchalik bilan egallab olingan yer uchastkasiga hamda unda qurilgan bino va inshootga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish to'g'risidagi ishlar to'xtatib turildi.

Tegishli shaxslar tomonidan bir martalik to'lov belgilangan muddatlarda to'lanmagani taqdirda, ularning o'zboshimchalik bilan egallab olingan yer uchastkasiga hamda unda qurilgan bino va inshootga bo'lgan huquqlarni e'tirof etish to'g'risidagi ishlar to'xtatib turildi.

20-modda. Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesiga, xalq deputatlari viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlarini tomonidan qarorlar qabul qilish

Ushbu Qonunning 19-moddasiga muvofiq Qoraqalpog'iston Respublikasining Jo'qorg'i Kengesiga, xalq deputatlari viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlariga yuborilgan ma'lumotlar va hujjalat uch oy ichida Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesining, xalq deputatlari viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlarining sessiyada (majlisda) ko'rib chiqish uchun avtomatlashtirilgan axborot tizimi orqali avtomatik ravishda yuboriladi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesining, xalq deputatlari viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlarining yech uchastkasiga bo'lgan ijara huquqi hamda unda qurilgan bino va inshootga bo'lgan mulk huquqi e'tirof etilayotgan shaxslar haqidagi ma'lumotlar (fuqarolar va yakkta tartibdagi tadbirkorlarning familyasi, ismi, otasining ismi va tug'ilgan yili, yuridik shaxs bo'lgan rezidentlarning to'liq nomi, ro'yatdan o'tgan sanasi hamda soliq to'lovchining identifikasiya raqami);

1) yer uchastkasiga bo'lgan ijara huquqi hamda unda qurilgan bino va inshootga bo'lgan mulk huquqi e'tirof etilayotgan shaxslar haqidagi ma'lumotlar (fuqarolar va yakkta tartibdagi tadbirkorlarning familyasi, ismi, otasining ismi va tug'ilgan yili, yuridik shaxs bo'lgan rezidentlarning to'liq nomi, ro'yatdan o'tgan sanasi hamda soliq to'lovchining identifikasiya raqami);

2) ijara huquqi e'tirof etilayotgan yer uchastkasiga joylashtigan manzil, maydon, undan amalda foydalanimish maqsadi, u egalab olingan yili;

3) mulk huquqi e'tirof etilayotgan binolar va inshootlardan amalda foydalanimish maqsadi.

Yer uchastkasiga bo'lgan ijara huquqi hamda unda qurilgan binolar va inshootlarga bo'lgan mulk huquqi e'tirof etish to'g'risidagi Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesining, xalq deputatlari viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlarining qarorlarini loyihalarini Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar adliya boshqarmalarida huquqiy ekspertizandagi o'tkazilishi shart.

Yer uchastkasiga bo'lgan ijara huquqi hamda unda qurilgan bino va inshootga bo'lgan mulk huquqi e'tirof etish to'g'risidagi Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesining, xalq deputatlari viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlarining qarorlarini loyihalarini Qoraqalpog'iston Respublikasi Adliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlarining qarorlarini rasmiy e'lon qilinganidan keyin kuchga kiradi.

Qozog'iston – O'zbekiston:

KO'P ASRLIK DO'STLIK VA HAMKORLIK ALOQALARI MUSTAHKAMLANMOQDA

Umuman, Qozog'iston – O'zbekiston hamkorligi yetaricha turli-tuman sohalarni qamrash bolgan. Savdo-iqtisodiy munosabatlarni yuqori darajaga ko'tarish hamda olyi ta'lim muassasalarining filiallarini o'chishdan tashqari ko'plab masalalar bo'yicha o'zaro kooperatsiyani mustahkamlash uchun katta ishlar olib borilmodi.

Mamlakatlarimiz o'rtaisdagi hamkorlikni yanada rivojlantirish istiqbollari haqida to'xtalib o'tsangiz...

Davlatlarimiz rahbarlari boshchiligidan foydalanan masalalar bo'yicha Qozog'iston – O'zbekiston munosabatlarni mustahkamlash borasida katta ishlar amalga oshirildi. 2022-yil dekabrda Qozog'iston Respublikasi Prezidenti Qosim-Jomart Toqayevning O'zbekistonga davlat tashrifi doirasida Ittifoqchilik munosabatlari to'g'risidagi shartnomasi imzolandi va u Qozog'iston – O'zbekiston munosabatlarni yangi sifat

bosqichiga olib chiqdi.

Rasmiy va davlat tashriflaridan tashqari, Prezidentimiz o'rtaisdasi ishchi uchrashuvlarning yangicha formati ham yo'ga qo'yildiki, ularda kundalik masalalar muhokama qilinadi. O'yan yili ilk shunday uchrashuv Chinkimda bo'lib o'tdi, joriy yil apreda yetakchilar Xivada uchrashdi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Qozog'istoniga davlat tashrifi esa muhim siyosiy voqeqlik sifatida ikki tomonlama uzviy hamkorlikka yangi impuls beradi.

O'zbekistonda kuzatilayotgan yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlari nafaqat uzoqdagi xorijiy davlatlarning sarmayadorlari uchun, balki Qozog'iston biznesi uchun ham yangi imkoniyatlarni ochadi. Bizning tadbirkorlarimiz qiziqishi yuqori ekaniни quydagi raqam ham tasdiqlab tashqirdi: o'tgan yili qozog'istonlik tadbirkorlar O'zbekistondagi loyihalarga 86,2 million

ma'lumotlarni qo'shma loyihalar kelgusida ham mamlakatlarimizning barqoralar rivojlanishini ta'minlab, xalqlarimizning yanaqa yaqinlashuviga xizmat qiladi.

– O'zbekistonda elchi sifatida faoliyat boshlaganidan buyon sida katta taassurot qoldirgan narsa nima, deb o'ylaysiz?

Bilasizmi, 2017-yilda Qozog'iston mudofaa va aerokosmik sanoat vaziri sifatida O'zbekistonga tashrifimni yaxshi eslayman. O'shanda Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2017 – 2021-yillarda O'zbekiston Respublikasining rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida belgilanishga salmoqli muvaffaqiyatlariga erishildi. Keyingi yillarda O'zbekistoni qurishning siyosiy-huquqiy asoslarini yaratish imkonini bermoqda.

– O'zbekistonda iqtisodiyotni liberallashtirish, quay sarmoyaviy muhit yaratish, biznes yuritish imkoniyatlari har tomonlama kengaytirish borasida salmoqli muvaffaqiyatlariga erishildi. Keyingi yillarda 60 milliard dollarдан ortiq xorijiy sarmoya o'zlashtirildi. Iltimoji soha va infrazitulmani rivojlantirishga xalqaro moliya institutlarning 14 milliard dollarдан ortiq mablag' jaib etildi.

Tas'circhan statistik ko'sratikchilar sezilarli o'zgarishlar va quay ishbilar-

monlik muhit shakllanishidan dalolat beradi.

O'zbekiston iqtisodiyotida tobra muhim o'rinn tutayotgan xususiy sektor o'sib borayotganini kuzatmoqdamiz. Yangi, jumladan, xorijiy investorlar ishtiroyidagi korxonalar, startaplar paydo bo'lmoga. Iqtisodiy o'sish va ishbilarmonlik faolligining multiplikativ samarasini aholi umumi farvonligining oshishi hisoblanadi. O'tgan yili kambag'allik darajasi 11 foizga kamaygani e'lon qilingan edi va shu o'rinda takidashni istardimki, mamlakatizingning barcha hududiga kuzaqtiladi. Bu esa naqaqt alohida sanoat hududlarining, balki barcha hududning birdekk rivojlantirishning anglatildi.

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan o'zgarishlarning jadal sur'ati va ko'lalari har qanday kishini hayratga solishi muqarrar.

Nurlan USMONOV
(“Xalq so'zi”) suhbatlashdi.

Shu yil 15 – 17-oktabr kunlari Toshkent shahridagi “O'zekspomarkaz” MKMda “UzCharmExpoEurAsia – 2024” charm poyabzal,

attorlik, mo'yna, jun va mahalliyashtirilgan mahsulotlar 17-xalqaro ko'rgazma-yarmarkasi bo'lib o'tadi.

"YASHIRIN IQTISODIYOT" DARAJASINI PASAYTIRISH MUMKINMI?

Oliy Majlis Senatining Budget va iqtisodiyot islohotlar masalalari qo'mitasi rasi o'rinnbosari Qobuljon Tursunov boshchiligidagi ishchi guruh "yashirin iqtisodiyot" darajasini pasaytirish orgali fiskal barqarorlikni ta'minlash borasida Soliq qo'mitasi hamda Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi tomonidan amalga oshirilayotgan ishlar holatini o'rganish maqsadida poxtaxtimizning qator tumanlarida bo'ldi.

O'rganish

O'rganish va tahillilar Soliq qo'mitasi va yashirlikda "yashirin iqtisodiyot" darajasini pasaytirish borasida qator ishlar amalga oshirilganini ko'satdi. Xususan, soliq organlari tomonidan 2024-yil 1 yarim yilligida Davlat budgetiga 85,7 trln. so'm soliq tushumlari ta'minlangan bo'lib, o'tgan yilning shu davridagi nisbatan 112 foiziga oshgan. Respublika bo'yicha 9 445 ta mahallaga 4 ming 358 nafr soliq inspektorlari mas'ul qilinib, ular tomonidan aholi bandigini ta'minlash va bandilki legallashtirish holati tekshirildi, ish o'rinalarini to'liq aks ettirmagan tadbirkorlik subyektlarida o'rganishlar o'tkazildi.

Natijada yil boshidan noqonuniy faoliyat ko'sratayotgan 79 610 ta tadbirkorlik subyekti ro'yxatga olingan, faoliyatini to'xtatib qo'yan 43 206 ta tadbirkorlik subyektinga faoliyati tiklangan, 36 626 ta yangi dehqon xo'jaligi tashkil etilgan.

Shu bilan birga, 56 567 ta yuridik korxonada 253 ming 368 nafr ishlovchi xodim rasminiy ro'yxatga olingan.

Qurilish sohasida pudrat va loyiha tashkilotlari aniqlash "Shaffof qurilish milliy axborot tizimi" da shakllangan shaffof reyting tizimi orgali onlays ravishda amalga oshirilishi yo'lg'a qo'yilib, bugungi kunda qurilish pudrat va loyiha tashkilotlari reytingiga 25 018 ta qurilish tashkiloti kiritilgan.

Ushbu tizimda "yashirin iqtisodiyot"ni

qisqartirish, qurilish sektori tarmoglari uchun qurilish-montaj va loyiha ishlari sifatini sohalari bo'yicha ilg'or mamlakatlar darajasiga olib chiqish yuzasidan muayyan ishlari olib borilmoqda.

Ko'p xonadoni uy-joylarni boshqarish va ta'mirlash sohasida mamlakatimizdagi jami 42 057 ta ko'p kvartirli uy-joy vazirligi tomonidan ishga tushirilgan "Mening uyim" platformasiga kiritilgan.

O'rganish doirasida ishchi guruh qurilish korxonalarini tomonidan yangi qurilayotgan turarjoylar narxini bozor narxiga nisbatan sun'iy past ko'rsatishning oldini olish, sohada norasmiy faoliyat ko'sratayotgan ishchilarni legallasshtirish orgali budget tushumini ta'minlash, bu bilan sohada "yashirin iqtisodiyot"ni qisqartirish borasida zimmasiga oigan majburiyatnini to'laqonli bajarish borasida mas'uliyati oshirish yuzasidan ko'rsatmalar berdi.

"Xalq so'zi".

MUHIM VA DOLZARB QONUN LOYIHALARIDA INSON MANFAATLARI USTUVOR

Kecha Oliy Majlis Qonunchilik palatasining navbatdagi majlisi bo'lib o'tdi. Unda Tadbirkorlik kodeksini tasdiqlash to'g'risidagi, ekologik ekspertravi va atrof-muhitiga ta'sirni baholash yo'nalihsidagi munosabatlarni tartibga solishga, qulay investitsiya muhitini yaratish hamda investitorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilishga, hujduqlarda bank xizmatlari, jumladan, mikromoliyaviy xizmatlarning foydalishan ko'lamenti kengaytirishga doir bir qator qonun loyihami atroficha ko'rib chiqildi.

Oliy Majlis Qonunchilik palatasida

Telekommunikatsiya infratuzilmasidan samarali foydalishan imkoniyati yaratiladi

Deputatlar "Telekommunikatsiyalar to'g'risida"gi qonun loyihasini ikkinchi oqishida ko'rbi chiqidi.

Mazkur qonun loyihasi bilan telekomunikatsiya sohasida davlat aralashuvu kamaytirilib, erkin bozor munosabatlarga o'tlimoqda. Shuningdek, telekomunikatsiya tarmog'i tartibga solishda davlatning o'rni qanday bo'lishi belgilab berilmoga. Ya'ni yangicha yondashuvlarning joyri etilishi orgali davlatning telekomunikatsiya sohasidagi boshqaruv vakolatlari kamaytiriladi. Va mazkur yo'nalihsidagi tartibga soluvchi mustaqil regulatori paydo bo'ldi.

Qonunchilik palatasining Innovatsion rivojlanish, axborot siyosati va axborot texnologiyalari masalalari qo'mitasi raisi Ilhom Abdullaevning aytilishi, sohada ucta muhim jarayon bozor munosabatlarga o'tkazildi. Litsenziyalash, narx va tariflar belgilash hamda iste'molchilar huquqlari himoya shular jumlasidani.

Deputatning qo'shimcha qilishicha, endilgida bu jarayonlar davlat tomonidan emas, erkin bozor munosabatlari asosida ishlaydi. Yaqin vaqt ichida sohada narxlar oshmay, balki yanada raqobatbosh bo'ldi.

Ma'lumki, raqamlashtirish jarayonida internet tarifari katta ahamiyatga ega. Buning natjisasi sohada monopoliya yuzaga kelishi kamayib, taraqqiyot xolis ochiq bozor munosabatlari asosida bo'ldi.

Ta'kidlab o'tilganidek, qonun loyihasining qabul qilinishi aholi uchun bir qator yengilniklar yaratib, telekomunikatsiyalar bozorini yanada rivojlanishiga orgali xizmatlar hajmi va ularning sifati oshishiga, sohada faoliyat yuritadigan tadbirkorlik subyektlari soni ko'payishi xizmat qiladi.

Majlida qonun loyihasi deputatlar tomonidan qabul qilindi va Senata yuborildi.

Strategik rejalahsirish loyihami

strategik ekologik baholashdan o'tkaziladi

Majlida ko'rib chiqigan navbatdagi hujat - "Ekologik ekspertravi va atrof-muhitiga ta'sirni baholash to'g'risida"gi qonun loyihasi bo'ldi.

Unda ekologik ekspertravi qo'llaniladigan yangi yo'nalihs - ekologik normativlar loyihami davlat ekologik ekspertrasisidan, strategik rejalahsirish loyihami strategik ekologik baholashdan o'tkazish masalalari aniq belgilanmoqda.

Shu bilan birga, davlat ekologik ekspertrasi o'tkazish tartibi, davlat ekologik ekspertravi obyektlari bo'yicha tegishli hujatlar loyihami davlat ekologik ekspertrasi uchun taqdim etish, davlat va jamoat ekologik ekspertrasisini o'tkazishda tomonlarning huquq va majburiyatlarini, ayni chog'da, jamoatchilik ekologik ekspertrasisini hamda jamoatchilik eshituvini o'tkazish tartibini

belgilash bo'yicha alohida normalarni kiritish takif etilmoqda.

Munozaralar davomida deputatlar tomonidan mazruk qonun loyihasini yuzasidan qator savollar o'rta ga tashlandi. Xususan, qonunning nomi ekologik ekspertravi va atrof-muhitiga ta'sirni baholash deb nomlanayotgani, bizda ekologik ekspertravi instituti borligi, yangi - atrof-muhit ta'sirini baholash instituti paydo bo'layotgani, lekin bunuza strategik ekologik baholash instituti ham borligi qayd etilib, nima uchun qonunda murojaat etishiga oid cheklavorlar bekor qilinayotir.

Majlida Qonunchilik palatasi deputati Qodir Jo'rayev loyiha yuzasidan o'z fikr-mulohazalarini bildirib, bugungi kunda mazruk hujatga nihoyatda zarurat borligi, amaldagi qonun mamifikatimiz iqtisodiyotini modernizatsiya qilish sharoitlariga va tobora kengayib borayotgan investitsiya muhitiga ham unchalik mos kelmayotganini aytdi. Takif etilayotgan qonun loyihasi orqali mahalliy va chet el investorlarini, investitsiyaviy faoliyat himoyasini kuchaytirishga qaratilgan qo'shimcha va imtirolyi, preferensiyalar taqdim etishicha, mazruk qonun loyihasini yuzasidan qabul qilinayotir.

Deputatning qayd etishicha, mazruk qonun loyihasining qabul qilinishi natijasida investorlarning kafolatlari va erkinliklari aniq bayon etilib, bunday huquq va kafolatlarni qo'llash bo'yicha turli talqin va chalakkashliklari barham beriladi. Eng muhim, "Yagona darcha" orqali investitsiyalarni va investorlarning rag'batlanirish institutlari va yagona vakolati investitsiya organi qonun bilan mustahkamlandi.

Qizg'in muhokamadan so'ng qonun loyihasi deputatlar tomonidan birinch oqishda qabul qilindi.

Mikromoliyalaşdırma tashkil etiladi

Majlida mikromoliyalaşdırma sohasini takomillashtirishga qaratilgan qonun loyihasi birinch oqishda konseptual jihatdan ko'rib chiqildi.

Qonun loyihasining qabul qilinishi natijasida qonunchilik hujatlarini o'tsasidagi taqdim etisharga kirtildi. Eng muhim, xalqaro talablarini joyri etish hisobiga xorijiy investor va tadbirkorlar uchun ishchonli va tushunarli ekologik baholash tizimi ta'minlanadi.

Savol-javoblardan so'ng qonun loyihasi deputatlar tomonidan birinch oqishda qabul qilindi.

Investorlarni xavotirga soluvchi ortiqcha cheklavorlar bekor qilinadi

"Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi qonun loyihasi ham qui palata majlisa muhokama markazida bo'ldi.

Ushbu qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Bundan tashqari, investitsiyalarni eng katta xavotirga soluvchi omil va xatarlar bo'yicha yechimlar kiritilmoqda hamda ortiqcha cheklavorlar bekor qilinmoqda. Jumladan, "Bozorga kirish" kafolatlari hamda investitsiya faoliyatini assosiasi tekshirishlarning himoyalash mezonlari belgilanmoqda.

Bundan tashqari, investitsiyalarni eng katta xavotirga soluvchi omil va xatarlar bo'yicha yechimlar kiritilmoqda hamda ortiqcha cheklavorlar bekor qilinmoqda. Jumladan, "Bozorga kirish" kafolatlari hamda investitsiya faoliyatini assosiasi tekshirishlarning himoyalash mezonlari belgilanmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.

Qonun loyihasida investorlarning kafolatlari, huquq va majburiyatlar, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalari belgilanmoqda. Qolaversa, mamlakatimizda yanada qulay investitsiya muhitini yaratish, investorlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, amaldagi investitsiya qonunchilagini ilg'or xalqaro standartlar, jumladan, Jahon savdo tashkilotining qoidaligalariga moslashtirishga qaratilgan normalar aks etmoqda.